

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 90/88/ЕИО

от 22 февруари 1990 година

за изменение и допълнение на Директива 87/102/ЕИО относно сближаването на законите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки, отнасящи се до потребителския кредит

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската икономическа общност, и по-специално член 100а от него,

като взе предвид предложението на Комисията¹,

в сътрудничество с Европейския парламент²,

като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет³,

като има предвид, че член 5 от Директива на Съвета 87/102/ЕИО⁴ предвижда въвеждането на метод или методи на Общността за изчисляване на дължимия годишен лихвен процент за потребителски кредити;

като има предвид, че е желателно, с цел да се насърчи изграждането и функционирането на вътрешния пазар и да се гарантира, че потребителите се ползват от висока степен на защита, да се използва един унифициран метод за изчисляване на упоменатия дължим годишен лихвен процент в цялата Общност;

като има предвид, че е желателно, с оглед въвеждането на такъв метод и в съответствие с определението на общия разход на кредита за потребителя, да се изведе единна математическа формула за изчисляване на дължимия годишен лихвен процент и за определяне на компонентите на кредитния разход, които се използват при изчисляването, като се посочват онези от разходите, които не трябва да бъдат взети предвид;

като има предвид, че по време на даден преходен период, държавите-членки, които преди датата на уведомяването за настоящата директива, са прилагали закони, които позволяват използването на друга математическа формула за изчисление на дължимия годишен лихвен процент, могат да продължат да прилагат такива закони;

като има предвид, че преди изтичането на преходния период и в светлината на натрупания опит, Съветът, по предложение на Комисията, ще вземе решение, с което ще направи възможно прилагането на единната математическа формула на Общността;

¹ ОВ № С 155, 14.06.1988 г., стр. 10

² ОВ № С 96, 17.04.1989 г., стр. 87 и ОВ № С 291, 20.11.1989 г., стр. 50

³ ОВ № С 337, 31.12.1988 г., стр. 1

⁴ ОВ № L 42, 12.02.1987 г., стр. 48

като има предвид, че е желателно, когато се налага, да се приемат определени хипотези за изчисляване на дължимия годишен лихвен процент;

като има предвид, че с оглед специфичното естество на заемите, гарантирани чрез ипотекване на недвижима собственост, е желателно този вид кредит да продължи да бъде частично изключен от настоящата директива;

като има предвид, че информацията, която трябва да бъде предоставена на потребителя в писмените договори, трябва да бъде разширена;

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Директива 87/102/ЕИО се изменя и допълва както следва:

1. В член 1, параграф 2, букви г) и д), се заменят със следния текст:

„г) „общия разход на кредита за потребителя” означава всички разходи, включително лихви и други тежести, които потребителят заплаща за кредита.”;

„д) „дължим годишен лихвен процент” означава общата стойност на кредита за потребителя, изразен в годишен процент върху размера на отпуснатия кредит, и изчислен в съответствие с член 1а.”

2. Въвежда се следният член:

„Член 1а

1. а) Дължимият годишен лихвен процент, който следва да бъде онзи еквивалент на годишна основа на актуалната стойност на всички парични задължения (заеми, погасявания и разходи), бъдещи или съществуващи, договорени между кредитора и кредитополучателя, който се изчислява в съответствие с математическата формула, изведена в Приложение II.

б) Четири примера на метода за изчисляване са илюстрирани в Приложение III.

2. С цел изчисляването на дължимия годишния лихвен процент, „общият разход на кредита за потребителя”, така както е определен в член 1, параграф 2, буква г), следва да бъде уточнен, с изключение на следните разходи:

(i) разходи, изплащани от кредитополучателя за неспазване на нито едно от неговите парични задължения, определени в кредитното споразумение;

(ii) разходи, различни от цената на покупката, която при покупките на стоки или услуги, потребителят е задължен да заплати, независимо дали вноската по сделката е направена в брой или чрез кредит;

(iii) разходи за трансфера на капитали и разходи за поддържане на сметка, предназначена за получаване на плащанията за погасяване на кредита, плащания на лихвите и други разходи, освен когато потребителят не разполага със свобода на избор в тази област, и когато такива разходи са ненормално високи; настоящата разпоредба, обаче, не се прилага за разходите по събирането на такива погасявания или плащания, независимо дали са извършени в брой или по друг начин;

(iv) абонамент за членство в асоциации или групи и произтичащо от споразумения, различни от кредитното споразумение, дори когато такива абонаменти имат някакво въздействие върху условията на кредитиране;

(v) разходи за застраховка или гаранции; включват се, обаче, онези, които са предназначени да осигурят плащане на кредитора, в случай на смърт, инвалидност, болест или безработица на потребителя, на сума равна на или по-малка от общия размер на кредита, заедно със съответната лихва и другите разходи, които се налагат от кредитора като условия за отпускане на кредита.

3. а). Когато кредитните сделки, посочени в настоящата директива се подчиняват на разпоредбите от националното законодателство, което е в сила на 1 март 1990 г., и което налага максимални ограничения на дължимия годишен лихвен процент за такива сделки и, когато тези разпоредби разрешават стандартните разходи, различни от онези, които са описани в параграф 2, подточка (i) до (v), да не бъдат включени в тези максимални ограничения, то тогава държавите-членки могат, единствено по отношение на такива сделки, да не включват гореспоменатите разходи в изчисляването на дължимия годишен лихвен процент, така както е постановено в настоящата директива, при условие че съществува изискване в случаите, упоменати в член 3 и в кредитното споразумение, потребителят да бъде информиран за размера и за включването му в плащанията, които трябва да бъдат направени.

б). Държавите-членки не могат повече да прилагат буква а) от датата на влизане в сила на единната математическа формула за изчисляване на дължимия годишен лихвен процент в Общността, съгласно разпоредбите на параграф 5, буква в).

4. а). Дължимият годишен лихвен процент се изчислява в момента, в който кредитният договор е сключен, без това да накърнява разпоредбите на член 3 относно рекламите и специалните оферти.

б). Изчисляването следва да бъде извършено, базирайки се на хипотезата, че кредитният договор е валиден по време на договорения период, и че кредиторът и потребителят изпълняват задълженията си в сроковете и до договорените дати.

5. а). Като преходна мярка, независимо от разпоредбите на параграф 1, буква а), държавите-членки, които преди 1 март 1990 г., са прилагали правни разпоредби, при които математическа формула, различна от посочената в Приложение II, може да бъде използвана при изчисляването на дължимия годишен лихвен процент, могат да продължат да прилагат тази формула, в рамките на тяхната територия, за период от три години, считано от 1 януари 1993 г.

Държавите-членки вземат съответните мерки, за да гарантират, че само една математическа формула за изчисляване на дължимия годишен лихвен процент е използвана в рамките на тяхната територия.

б). Шест месеца преди изтичането на срока, определен в буква а), Комисията представя на Съвета доклад, придружен с предложение, което ще направи възможно, в светлината на натрупания опит, прилагането на единна математическа формула на Общността, за изчисляване на дължимия годишен лихвен процент.

в). Съветът, заседавайки с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията, взема решение преди 1 януари 1996 г.

6. В случая на кредитни договори, съдържащи клаузи, допускащи промени в лихвения процент и в размера или нивото на другите разходи, които са включени в дължимия годишен лихвен процент, но неопределени количествено във времето, в което се изчислява дължимият годишен лихвен процент, той се изчислява, базирайки се на хипотезата, че лихвата и другите разходи остават фиксирани и ще се прилагат до изтичането на кредитния договор.

7. Когато е необходимо, следните хипотези могат да бъдат направени при изчисляването на дължимия годишен лихвен процент:

- ако в договора не се предвижда ограничаване на кредита, размерът на отпуснатия кредит следва да бъде равен на размера, фиксиран от съответната държава-членка, без да надхвърля цифров еквивалент от 2 000 екю;

- ако не е фиксирана никаква програма за погасяването и тя не може да произтича от условията на споразумението и от начините за погасяване на отпуснатия кредит, времетраенето на кредита се приема за една година;

- освен ако не е уточнено друго, когато в договора е предвидена повече от една дата за погасяване, кредитът ще бъде отпуснат и погасяването ще бъде извършено в най-кратки срокове, предвидени за целта в споразумението;

3. Член 2, параграф 3 се заменя със следния текст:

„3. Разпоредбите на член 1а и на член 4 до 12 не се прилагат за кредитни споразумения или споразумения, обещаващи отпускането на кредит, гарантирани чрез ипотеките на

недвижима собственост, доколкото последните не са изключени вече от настоящата директива, по силата на параграф 1, буква а).”

4. Следните букви се прибавят към член 4, параграф 2:

„в) деклариране на размера, броя и честотата или на датите на плащанията, които потребителят трябва да направи за погасяване на кредита, както и плащанията по лихви и други разходи; общият размер на тези плащания следва също така да бъде посочен, когато това е възможно;

г) деклариране на елементите на разхода, упоменати в член 1а, параграф 2, с изключение на разноските, свързани с нарушаването на договорните задължения, които не са включени в изчисляването на дължимия годишен лихвен процент, но които трябва да бъдат заплатени от потребителя при определени обстоятелства, както и декларация, идентифицираща такива обстоятелства. Когато точният размер на тези елементи е известен, сборът им следва да бъде посочен; ако случаят не е такъв, или метод за изчисляване или колкото е възможно по-точно оценяване трябва да бъдат предоставени, когато това е възможно.”

5. Член 5 се заличава.

6. Приложението става Приложение I, и следната точка се прибавя към параграф 1:

„(ix) задължението на потребителя да спести определена сума пари, която трябва да бъде внесена в специална сметка.”

7. Приложения II и III, тук приложени, се прибавят.

Член 2

1. Държавите-членки приемат необходимите мерки, за да приведат законодателството си в съответствие с настоящата директива, не по-късно от 31 декември 1992 г. и незабавно уведомяват Комисията за това.

2. Държавите-членки уведомяват Комисията за текстовете на основните разпоредби от националното законодателство, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 3

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 22 февруари 1990 година

*За Съвета:
Председател*

D. J. O'MALLEY

ПРИЛОЖЕНИЕ

„ПРИЛОЖЕНИЕ II

ОСНОВНО УРАВНЕНИЕ, ИЗРАЗЯВАЩО ЕКВИВАЛЕНТНОСТТА НА ЗАЕМИТЕ, ОТ ЕДНА СТРАНА И ПОГАСЯВАНИЯТА И РАЗХОДИТЕ, ОТ ДРУГА:

Значение на букви и символи:

K е номера на даден заем

K' е **îîâðà íà** дадено погасяване **èèè ïèàùàíà íà** разноските

A_k е размера на заема K

A'_k е размер на погасяването K'

\sum представлява дадена сума

m е номера на последния заем

m' е номера на последното погасяване или плащане на разноските

t_k е интервала, изразен в години и части от година, между датата на заем № 1 и онези на следващите заеми № 2 до m

$t_{k'}$ е интервала, изразен в години и части от година, между датата на заем № 1 и онези на погасяванията или плащанията на разноските с № 1 до m

i е лихвения процент, който може да бъде изчислен (било чрез алгебричен метод, чрез последователни приближения, било чрез компютърна програма), когато другите условия в уравнението са известни от договора или от другаде.

Забележки:

а) Сумите, плащани и от двете страни по различно време, не е задължително да бъдат равни и не е задължително да бъдат плащани на равни интервали.

б) Началната дата е тази на първия заем.

в) Интервалите между датите, използвани при изчисляването, се изразяват в години или в части от година.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ПРИМЕРИ ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ

Първи пример

Сумата по заема $S = 1\,000$ екю.

Погасява се на едно плащане от 1 200 екю, извършено 18 месеца, т. е. година и половина след датата на заема.

$$\text{Уравнението става } 1\,000 = \frac{1\,200}{(1+i)^{1,5}}$$

$$\begin{aligned} (1+i)^{1,5} &= 1,2 \\ 1+i &= 1,129243 \dots \\ \text{или } i &= 0,129243 \dots \end{aligned}$$

Този размер ще бъде закръглен до 12,9% или 12,92%, в зависимост от това дали държавата или обичайната практика позволяват процентите да бъдат закръгляни до първата или до втората десетична запетая.

Втори пример

Договорната сума е $S = 1\,000$ екю, но кредиторът удържа 50 екю за проучване и административни разходи, така че в действителност заемът е 950 екю; погасяването на 1 200 екю, както и в първия пример, се извършва 18 месеца след датата на заема.

$$\text{Уравнението става } 950 = \frac{1\,200}{(1+i)^{1,5}}$$

$$\begin{aligned} (1+i)^{1,5} &= \frac{1\,200}{950} = 1,263157 \dots \\ \text{или } 1+i &= 1,16851 \dots \end{aligned}$$

$i = 0,16851 \dots$ закръглено на 16,9% или 16,85%.

Трети пример

Сумата на заема е 1 000 екю, погасими на две вноски, всяка от по 600 екю, изплатени съответно след една и две години.

$$\text{Уравнението става } 1\,000 = \frac{600}{1+i} + \frac{600}{(1+i)^2};$$

то се решава чрез алгебра и се получава $i = 0,1306623$, закръглено на 13,1% или 13,07%.

Четвърти пример

Сумата по заема е 1 000 екю и размерите за изплащане от кредитополучателя са:

След три месеца	(0,25 години)	272 екю
След шест месеца	(0,50 години)	272 екю
След дванадесет месеца	(1 година)	544 екю
Общо		1 088 екю

Уравнението става:

Това уравнение позволява i да бъде изчислено чрез последователни приближения, които могат да бъдат програмирани на джобен компютър.

Резултатът е:

$i = 0,1321$, закръглено на 13,2% или 13,21%.”